

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

24 septembrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal în componența:

președinte – Ghenadie Nicolaev,

judcători – Vladimir Timofti și Nadejda Toma,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de procurorul procuraturii de nivelul Curții de Apel Chișinău, Vitalie Gavriliță, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 aprilie 2014, în cauza penală privindu-i pe

Ursu Veaceslav Fiodor, născut la 22 octombrie 1987, originar și domiciliat în s. Drășliceni, r-nul Criuleni;

Boaghe Leonid Vasile, născut la 01 septembrie 1974, originar din mun. Chișinău, domiciliat în s. Drășliceni, r-nul Criuleni.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 21.11.2013 – 20.02.2014;

Instanța de apel: 12.03.2014 – 03.04.2014;

Instanța de recurs: 03.07.2014 – 24.09.2014.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Criuleni din 20 februarie 2014, Ursu V. și Boaghe L. au fost achitați pe art. 152 alin. (2) lit. c) Cod penal, din motiv că în acțiunile lor lipsesc elementele infracțiunii și, totodată, au fost recunoscuți vinovați și condamnați în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, la 3 ani închisoare, cu executare pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Novoloacă Vl. a fost admisă în principiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite pătimitului să hotărască instanța în procedură civilă.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond, *în fapt*, a constatat că Boaghe L. la 03 noiembrie 2012, la ora 01.20 min., fiind în stare de ebrietate alcoolică, se afla în incinta mini-marketului de pe teritoriul stației de alimentare cu petrol „Tirex Petrol”, amplasată la marginea traseului M-2 „Chișinău-Orhei” de lîngă intrarea în s. Ratuș, r-nul Criuleni,

în timpul programului de lucru al acestui market, Boaghe L., fără nici un motiv, din intenții huliganice, încălcând grosolan ordinea publică și manifestând o deosebită obrăznicie, în prezența mai multor persoane care se odihneau acolo, intenționat, s-a apropiat de cet. Novoloacă VI. și i-a aplicat ultimului două lovituri cu pumnul peste cap, iar după ce cet. Novoloacă VI. a fugit la aproximativ 30 de metri de la stația de petrol, Boaghe L., de comun acord cu Ursu V., care la fel era în stare de ebrietate alcoolică și care la rândul său, fără nici un motiv, din intenții huliganice, încălcând grosolan ordinea publică și manifestând o deosebită obrăznicie, au traversat strada, s-au apropiat de Novoloacă VI. și i-au aplicat ultimului multiple lovituri cu pumnii și picioarele peste diferite părți ale corpului, cauzându-i leziuni corporale, care potrivit raportul de expertiză medico-legală nr. 182 D din 10 iunie 2013, se califică ca vătămări corporale medii ce au dus la dereglarea sănătății de lungă durată.

Astfel, pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, instanța a reținut că, *în drept*, faptele inculpaților întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, huliganism adică *acțiuni intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor, care prin conținutul lor s-au deosebit printr-o deosebită obrăznicie, săvârșită de două persoane.*

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare în termenul și modul prevăzut de art. 401-402 Cod de procedură penală, a fost atacată cu apeluri de către acuzatorul de stat, partea vătămată și avocatul Negherneac D. în numele inculpaților.

3.1. Potrivit apelului declarat de procuror, s-a solicitat casarea sentinței în partea achitării inculpaților pe art. 152 alin. (2) lit. e) Cod penal, din motivul ilegalității acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Boaghe L. și Ursu V., să fie recunoscuți vinovați de comiterea infracțiunii respective și să fie condamnați la 3 ani închisoare, iar conform art. 287 alin.(2) lit. b) Cod penal, să li se aplice o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani și prin prisma art.84 Cod penal, definitiv a le stabili inculpaților pedeapsa de 6 ani închisoare, cu executarea acesteia în penitenciar de tip semiînchis.

3.2. Prin apelul declarat de avocatul Negherneac D. în numele inculpaților, s-a solicitat casarea parțială a sentinței, în partea ce ține de condamnarea lui Ursu V. și Boaghe L. în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, rejudecarea cauzei, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să se dispună achitarea inculpaților pe motivul că infracțiunea incriminată nu a fost săvârșită de aceștia, cu respingerea acțiunii civile înaintate de către partea vătămată Novoloacă VI., ca neîntemeiată.

3.3. Potrivit apelului declarat de partea vătămată Novoloacă VI., s-a solicitat casarea sentinței și rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpații să fie condamnați la pedeapsa maximă cu închisoare, prevăzută de sancțiunea art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal și art. 152 alin. (2) lit. e) Cod penal, admiterea acțiunii civile integral cu încasarea în mod solidar de la Boaghe L. și Ursu V. în beneficiu părții vătămate a prejudiciului material cauzat în rezultatul săvârșirii infracțiunii în mărime de 26043 lei și a prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 aprilie 2014, a fost respins, ca nefondat, apelul părții vătămate Novoloacă VI. în latura penală, cu admiterea acestuia în latura civilă și cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri, prin care acțiunea civilă înaintată de Novoloacă VI. referitor la încasarea prejudiciului moral s-a admis parțial și s-a încasat în folosul lui de la Boaghe L. și Ursu V. suma de 10000 lei și prejudiciu material în valoare de 26043 lei.

Apelul avocatului Nagherneac D. în numele inculpaților a fost respins ca nefondat.

Apelul procurorului a fost admis parțial, cu casarea sentinței în partea achitării inculpaților pe art. 152 alin. (2) lit. e) Cod penal, cu rejudecarea cauzei în această parte și pronunțarea unei noi hotărâri prin care Boaghe L. și Ursu V. au fost recunoscuți vinovați și condamnați în baza art.152 alin. (2) lit. e) Cod penal, la 3 ani închisoare pentru fiecare.

În rest, dispozițiile sentinței privind condamnarea inculpaților în baza art.287 alin. (2) lit. b) Cod penal, au fost menținute.

Prin prisma art.84 Cod penal, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, inculpaților li s-a stabilit definitiv câte 5 ani închisoare, iar conform prevederilor art. 90 Cod penal, s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei cu stabilirea termenului de probă de 2 ani pentru Boaghe L. și Ursu V..

5. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a constatat a admite parțial apelul procurorului reieșind din următoarele considerente:

- componența de infracțiune prevăzută de art. 152 alin. (2) lit. e) Cod penal nu se include în componența infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, ori dispoziția art.287 Cod penal, nu prevede și cauzare de vătămări corporale medii, astfel faptele urmează a fi încadrate în mod separat;

- vinovăția inculpaților în baza art. 152 alin. (2) lit. e) Cod penal este pe deplin dovedită prin probele administrate de prima instanță;

- la caz, nu poate fi vorba de infracțiune unică ci suntem în prezența pluralității de infracțiuni prin concurs ideal conform art.32, 33 Cod penal.

În continuare, instanța de apel a menționat că, deși cercetarea judecătorească s-a efectuat cu respectarea dispozițiilor procesual-penale privind administrarea probelor, calificarea faptelor inculpaților a fost greșit apreciată doar în baza unei singure componente de infracțiune, astfel instanța neîntemeiat nu s-a expus și asupra vinovăției inculpaților în baza art.152 alin. (2) lit. e) Cod penal.

Prin urmare, cercetând în ordine de apel probele s-a constatat că Ursu V. și Boaghe L. la 03.11.2013, aflându-se în preajma stației „Tirex petrol” la intrare în s. Ratuș, r-nul Criuleni, în timpul comiterii acțiunilor huliganice urmînd scopul vătămării intenționate medii a integrității corporale i-au aplicat lui Navoloacă V. multiple lovituri cu mâinele și picioarele peste diferite părți ale corpului cauzîndu-i vătămări corporale medii.

Cu referire la chestiunea de individualizare a pedepsei instanța de apel a menținut dispozițiile primei instanțe referitor la cuantumul pedepsei aplicate inculpaților în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, dar, totodată, găsind oportun a dispune suspendarea condiționată a executării acesteia în baza art. 90 Cod penal.

6. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procuror, care solicită casarea parțială a acesteia, în partea individualizării pedepsei, cu remiterea cauzei pentru rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul critică soluția adoptată de instanța de apel în partea stabilirii pedepsei inculpaților, care este una prea blândă, menționând că instanța de apel nu și-a motivat concluzia de aplicare a prevederilor art. 90 alin. (1) Cod penal.

Instanța de apel justificat a apreciat circumstanțele atenuante, dar pedeapsa stabilită nu a fost apreciată în coroborare cu faptele comise și consecințele acesteia, nu s-a ținut cont de caracterul și gradul de pericol social al infracțiunilor comise.

Astfel, instanța de apel a ignorat prevederile art. 75 Cod penal, conform cărora persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în partea specială a Codului penal și în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a acestui cod.

În contextul celor expuse, acuzarea consideră concluziile instanței de apel în partea individualizării pedepsei stabilite inculpaților greșite și în contradicție cu probatoriul administrat la etapa urmăririi penale și cercetării judiciare, neconforme scopului legii penale și principiului individualizării răspunderii penale și pedepsei penale.

Prin urmare, instanța nu a luat în considerație pericolul social sporit al acțiunilor inculpaților, care exprimând o neglijare premeditată a conduitei în societate au încălcat grosolan normele etice, morale, ordinea publică și liniștea persoanelor, acțiunile descrise mai sus care prin conținutul lor se deosebesc printr-un cinism și obrăznicie deosebită, însoțite de aplicarea violenței asupra victimei, cauzându-i acesteia prejudiciu atât sănătății cât și libertății (psihice) morale.

De asemenea, s-a remarcat că instanța de judecată urma să acorde o deosebită atenție circumstanțelor comiterii infracțiunii în urma cărora părții vătămate i-au fost cauzate leziuni corporale medii, luând în considerație că infracțiunea în cauză are o amploare răspândită și faptul că ordinea publică, viața și integritatea corporală ale persoanei sunt valori supreme, ocrotite atât de Constituția Republicii Moldova, cât și de legea penală și orice atentat la aceste valori este pasibil de pedeapsă și din atare considerente instanța de judecată urma să pedepsească inculpații mai aspru, pentru faptele comise.

În consecință, acuzatorul de stat consideră că inculpaților urmează a li se stabili o pedeapsă cu executarea reală, având în vedere disprețul pe care l-au manifestat aceștia față de victimă și în general față de întregul proces judiciar.

În drept, recurentul își întemeiază recursul declarat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acesta este vădit neîntemeiat, pentru următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii

instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Din conținutul recursului ordinar declarat se conchide că recurentul invocă ca temei de drept pct. 6) și 10) din alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală, potrivit pct. 6) hotărârea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara eroarea de drept comisă la judecarea cauzei, în cazul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau dispozitivul hotărârii redactate nu corespunde cu dispozitivul pronunțat după deliberare, iar potrivit pct. 10) hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în cazul când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Totodată, instanța de recurs constată că autorul recursului nu contestă starea de fapt stabilită de instanțele de judecată și nici încadrarea juridică a acțiunilor inculpaților, din care considerente instanța nu se va expune referitor la aceste aspecte, dar critică decizia instanței de apel numai referitor la chestiunea de individualizare a pedepsei.

Așadar, Colegiul penal verificând decizia recurată, sub aspectul erorilor de drept prevăzute de pct. 6) și 10), constată că erorile invocate de acuzatorul de stat nu sunt prezente în speța discutată, iar temeiurile pentru recurs semnalate de recurent nu sunt incidente în prezenta cauză, astfel instanța de apel și-a motivat just soluția adoptată, acordând deplină eficiență prevederilor art. 61, 75, 90 Cod penal, la soluționarea chestiunii cu privire la individualizarea pedepsei aplicate inculpaților, în baza sancțiunii art. 152 și 287 Cod penal, imputate acestora și în sprijinul statuării respective se relevă următoarele.

Invocând doctrina penală, Colegiul penal remarcă că, în cazul săvârșirii unei infracțiuni instanța de judecată este singura în măsură să înfăptuiască nemijlocit acțiunea de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a comis acea infracțiune, având deplină libertate de acțiune în vederea realizării chestiunii respective, ținând seama de regulile și principiile prevăzute de Codul penal, la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei.

Potrivit principiului individualizării pedepsei (art.7 Cod penal) în coroborare cu criteriile generale de individualizare a pedepsei, art. 75 alin. (1) Cod penal, instanța de judecată aplică pedeapsă luând în considerare caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, motivul și scopul celor comise, persoana celui vinovat, caracterul și mărimea daunei prejudiciabile, circumstanțele ce atenuează sau agravează răspunderea, ținându-se cont de influența pedepsei aplicate asupra corectării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Chestiunea de individualizare a pedepsei este un proces obiectiv, de evaluare a tuturor elementelor circumscrise faptei și autorului, avînd ca finalitate stabilirea unei pedepse în limitele prevăzute de sancțiunea articolelor din Codul penal, în baza cărora au fost condamnați inculpații Ursu v. și Boaghe L..

Pedeapsa aplicată inculpaților trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată corect, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, prevăzute de art.61 Cod penal, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și stabilirea pedepsei în limitele fixate în partea specială.

Aplicarea unei pedepse inequitabile poate avea drept consecință violarea drepturilor omului protejate de Convenția Europeană.

Colegiul penal amintește că principalele elemente de care judecătorul (sau completul de judecată), trebuie să țină seama de fiecare dată cînd soluționează cauza penală și cînd alege categoria de pedeapsă conform normelor generale prevăzute în art.62-71 Cod penal, sunt termenul și mărimea acesteia conform limitelor fixate în articolul respectiv al Părții speciale a Codului penal.

Limitele pedepsei, prevăzute în partea specială, sînt determinate de încadrarea juridică a faptei și reflectă gravitatea infracțiunii săvîrșite. Gravitatea acesteia constă în modul și mijloacele de săvîrșire a faptei, de scopul urmărit de împrejurările în care fapta a fost comisă, de urmările produse sau care s-ar fi putut produce. Termenul pedepsei, în afară de gravitatea infracțiunii săvîrșite, se stabilește avînd în vedere persoana celui vinovat care include date privind gradul de dezvoltare psihică, situația materială, familială sau socială, prezența sau lipsa antecedentelor penale, comportamentul inculpatului pînă sau după săvîrșirea infracțiunii.

După individualizarea pedepsei și stabilirea duratei și cuantumului acesteia, în cazul stabilirii închisorii, continuă operațiunea de individualizare, dar sub aspectul de executare a pedepsei deja stabilite, prin numirea tipului de penitenciar și soluționarea chestiunii dacă pedeapsa numită inculpatului trebuie să fie executată real ori, sub raportul personalității acestuia de a se corecta și reeduca, poate fi formulată concluzia că scopul pedepsei poate fi atins și prin suspendarea executării pedepsei aplicate vinovatului pe un termen de probă.

Așadar, aplicarea prevederilor art.90 Cod penal – suspendarea condiționată a executării pedepsei, nu reprezintă o categorie aparte de pedeapsă, ci o măsură oferită persoanei prin lege de a demonstra că infracțiunea comisă de ea este un incident în viața acesteia.

Conform art. 90 alin. (1) Cod penal, la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvîrșite cu intenție și de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvîrșite din imprudență, instanța de judecată, ținînd cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, poate ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită și va dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului, indicînd numai decît în hotărîre motivele condamnării cu suspendare condiționată a executării pedepsei și termenul de probă.

Mai mult, Colegiul penal amintește că raționamentul de aplicare a prevederilor art. 90 Cod penal, are la origine persoana și comportamentul acesteia pînă la săvîrșirea infracțiunii, atitudinea și modul de manifestare a infractorului în fazele de urmărire penală și de judecare a cauzei față de infracțiune, cum vinovatul își apreciază fapta social periculoasă încă de la momentul descoperii ei cum ar fi: conduita bună a infractorului; stăruința depusă pentru a înlătura rezultatul infracțiunii sau pentru a repara paguba pricinuită, comportarea sinceră în cursul procesului.

Totodată, executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice sau să înjosească demnitatea persoanei condamnate. Stabilirea duratei ori a cuantumului pedepsei de către instanța de judecată, într-un caz concret, se face în raport cu gravitatea infracțiunii săvîrșite și cu pericolozitatea infractorului, care se evaluează după următoarele criterii:

- împrejurările și modul de comitere a infracțiunii, precum și mijloacele folosite;
- starea de pericol creată pentru valoarea ocrotită;
- natura și gravitatea rezultatului produs sau a altor consecințe ale infracțiunii;
- motivul săvîrșirii infracțiunii și scopul urmărit;
- natura și frecvența infracțiunilor care constituie antecedentele penale ale infractorului;
- conduita după săvîrșirea faptei și în cursul procesului penal;
- nivelul de educație, vîrsta, starea de sănătate, situația familială și socială etc.

În speță, așa cum rezultă din textul deciziei instanței de apel, instanța și-a motivat dispunerea suspendării condiționate a executării pedepsei aplicate inculpaților, concluzionînd că aceștia se pot îndrepta fără executarea reală a pedepsei închisorii. În plus la cele menționate, instanța de judecată a ținut seama de trecutul inculpaților, mediul în care au trăit, modul de comportare în cadrul ședinței de judecată, în familie, în societate etc.

Din cele expuse mai sus, instanța de recurs consideră că, la caz, nu există careva interdicții pentru condamnarea cu suspendarea condiționată a inculpaților Ursu V. și Boaghe L..

Prin urmare, Colegiul penal apreciază că instanța de apel corect a ajuns la concluzia că instanța de fond a individualizat greșit pedeapsa aplicată inculpaților Ursu V. și Boaghe L. pentru infracțiunile săvîrșite și i-a condamnat, doar în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, corectînd eroarea admisă prin rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri prin care Boaghe L. și Ursu V. au fost recunoscuți vinovați și condamnați în baza art.152 alin. (2) lit. e) Cod penal, la 3 ani închisoare pentru fiecare și în baza art.287 alin. (2) lit. b) Cod penal, la 3 ani închisoare pentru fiecare.

Prin prisma art.84 Cod penal, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, inculpaților li s-a stabilit definitiv cîte 5 ani închisoare, iar conform prevederilor art. 90 Cod penal, s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei cu stabilirea termenului de probă de 2 ani pentru Boaghe L. și Ursu V..

Or, în fapt, decizia instanței de apel corespunde tuturor prevederilor legii de procedură penală, ea fiind adoptată conform rigorilor și exigențelor expuse de legiuitor în

art. 413-417 Cod de procedură penală și instanța de apel a dat răspuns la toate argumentele invocate de apelanți, specificând motivele pe care și-a întemeiat soluția adoptată.

Față de aceste circumstanțe, instanța de recurs specifică că, de fapt, în cauză nu s-a comis eroarea de drept prevăzută în pct. 6) și 10) alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală, deci, nu persistă temeiul de casare a soluției adoptate de instanța de apel, iar pedeapsa stabilită inculpaților este în limitele legii, din care considerente recursul este inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat.

În consecință, raportând situația reținută în cauză, la prevederile art. 432 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs concluzionează că lipsesc temeiuri de drept de casare a hotărârii recurate și, prin urmare, se declară inadmisibil recursul, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul procuraturii de nivelul Curții de Apel Chișinău, Vitalie Gavriliță, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 aprilie 2014, în cauza penală privindu-i pe Ursu Veaceslav Fiodor și Boaghe Leonid Vasile, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, publicată integral la 01 octombrie 2014.

Președinte

Ghenadie Nicolaev

Judecători

Vladimir Timofti

Nadejda Toma